

Stockholms stad

Att ta tillvara engagemang och bygga samhörighet

Stockholms stads budget utgör ett centralt styrdokument i det rättighetsarbete som bedrivs. I budgeten står fastslaget att staden ska arbeta för att främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka diskriminering. Stockholmarna ska ha inflytande och vara delaktiga i utvecklingen av staden, vilket ska ge förutsättningar för bättre beslut och verksamheter, liksom mer hållbara lösningar. Specifika mål på MR-området följs kontinuerligt upp genom indikatorer i form av frågor om upplevd diskriminering i stadens brukarundersökningar. Utfallet för indikatorerna ligger till grund för att stadens verksamheter ska kunna utveckla och prioritera effektiva åtgärder mot diskriminering.

Principen om icke-diskriminering löper som en röd tråd genom Stockholms stads rättighetsarbete, eftersom förekomst av diskriminering påverkar tillgången till de mänskliga rättigheterna. Arbetet ska beröra alla verksamhetsområden, och för att systematisera tillämpas ECCAR:s tiopunktsprogram där en viktig punkt är involvering. Stockholms stad har under de senaste åren höjt ambitionsnivån gällande medborgarnas delaktighet och inflytande över staden. Stadsdelsnämnderna har påbörjat ett omfattande utvecklingsarbete med att stärka den lokala demokratin, bland annat genom olika former av medborgardialoger. Syftet med dialogerna är att:

- Ta till vara engagemang
- Ge underlag för verksamhetsutveckling och bättre kvalitet
- Öka delaktighet och ge möjlighet till inflytande mellan valen
- Bygga samhörighet i lokalsamhället och öka tilliten

Utöver dessa mer allmängiltiga delaktighetsmål finns specifika satsningar för icke-diskriminering och jämlikhet. Stockholms stad är sedan 2016 en av landets fem utvecklingskommuner för romsk inkludering. Utvecklingskommunerna har fått till uppdrag av regeringen att särskilt arbeta mot de seglivade strukturer som påverkar romers tillgång till de mänskliga rättigheterna. Utvecklingsarbetet ska också ta sikte på att främja de rättigheter romer har som nationell minoritet. När Stockholms stad åtog sig uppdraget som utvecklingskommun inkluderades målgruppen genom en hearing med romska företrädare. Dessa företrädare var delaktiga i att formulera problembilden och prioritera åtgärder utifrån gruppens behov och intressen. De romska företrädarna betonade vikten av att staden vidtar åtgärder mot diskriminering och antiziganism.

Utbildningsinsatser som riktar sig till stadens anställda för att öka stadens kunskap om hinder som påverkar romers tillgång till de mänskliga rättigheterna framfördes som nödvändigt. Vidare betonades vikten av att staden vidtar åtgärder som främjar romers rätt till social omsorg och trygghet, utbildning och tillträde till arbetsmarknaden.

Rättighetsjakten är ett initiativ som tar sikte på flera av dessa mål, där unga genom de centrala MR-principerna delaktighet och inkludering involveras i stadens arbete för jämlikhet och mot diskriminering. Rättighetsjakten är en sommarjobbssatsning som genomförs på stadsledningskontorets kansli för mänskliga rättigheter.

Rättighetsjakten: romsk inkludering och icke-diskriminering

Sedan 2015 pågår i Stockholms stad en satsning som har till syfte att stärka unga genom fokus på mänskliga rättigheter och förutsättningar för att organisera sig. Utmärkande för satsningen är att ungas egenmakt och initiativ är i fokus. Som ett led i genomförandet hade unga personer under 2017 möjlighet att söka sommarjobbet Rättighetsjakten. Arbetsuppgiften för sommarjobbarna var att ta fram filmer och andra verktyg som kan användas i stadens kompetensutveckling om mänskliga rättigheter. Under tre veckor fick ungdomarna, utifrån kunskap om rasism och antiziganism ur ett historiskt och nutida perspektiv, ta fram verktyg som tjänar syftet att stärka stockholmarnas mänskliga rättigheter. En av stadens brobyggare med romsk språk- och kulturkompetens involverades för att förmå romska ungdomar att söka jobbet.

Sommarjobbarna fick utbildning i form av bland annat föreläsningar, filmvisning, museibesök och diskussion utifrån utbildningsmaterial om kränkningar mot de mänskliga rättigheterna. Arbetet innefattade också att kontinuerligt reflektera kring på vilket sätt förbudet mot diskriminering är kopplat till mänskliga rättigheter samt vilka mekanismer som bidrar till att kränka respektive stärka de mänskliga rättigheterna. Ungdomarnas arbete mynnade ut i ett antal kortfilmer som speglar erfarenheter och reflektioner kring strukturell rasism, fördomar, antiziganism och sexism. Filmerna visar även på åtgärder som motverkar rasism och diskriminering inom kommunal verksamhet. De används i stadens utbildningsinsatser om mänskliga rättigheter. Sommarjobbarna tog även fram en stadskarta med fem platser i staden som visar på en romsk närvaro ur ett historiskt och nutida perspektiv samt ett medborgarförslag om upprättandet av en minnesplats. Stadskartan utgör ett utbildningsmaterial som används i staden för att påvisa kränkningar mot den romska gruppen ur ett historiskt och samtida perspektiv. Stadskartan används även som underlag för stadsvandringar.

Koppling till MR och rättighetsbaserat arbetssätt

Romer utgör en av Sveriges fem nationella minoriteter. Detta medför ett ansvar för staden att arbeta aktivt för säkerställandet av gruppens rättigheter, och Stockholms stad har dessutom ett regeringsuppdrag att utveckla och verka för romsk inkludering. Personer som tillhör minoritetsgruppen omfattas givetvis av samma rättigheter som alla andra människor – bestämmelser som inkorporerats eller ratificerats av Sverige från traktat som Europakonventionen eller FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna. Därutöver omfattas romer tillsammans med de andra nationella minoriteterna samer, sverigefinnar, judar och tornedalingar av Europarådets ramkonvention för skydd av nationella minoriteter och språkstadga för landsdels- och minoritetsfolk. Europarådet menar att antiziganismen är djupt rotad i Europa och att den diskriminering romer utsätts för innebär att romers möjligheter att själva definiera de liv de önskar leva är starkt begränsade. I och med ratificeringen av ramkonvention för skydd av nationella minoriteter har Sverige bland annat åtagit sig i lag att:

- ▶ Nationella minoriteter ska ges möjlighet till inflytande i frågor som berör dem. Samråd ska ske så långt det är möjligt.
- ▶ All offentlig verksamhet har ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken och underlätta för kulturerna att utvecklas.
- ▶ Barns rätt att utveckla sin kultur och sitt språk samt äldres rätt till service och omvårdnad av personal som kan minoritetsspråket lyfts fram särskilt.

Utöver minoritetsrättigheterna finns ett diskrimineringsförbud i Europakonventionen. Rättighetsjakten omfattar mänskliga rättigheter i flera steg. Tillvägagångssättet delaktighet och inkludering innebär i sig ett rättighetsbaserat förhållningssätt, i och med att målgruppen i flera steg involveras i exempelvis problemformulering och prioritering av insatser. I detta aktualiseras även stadens mål att arbeta för icke-diskriminering och romsk inkludering, vilket i sig utgör rättighetsmål i form av efterlevnad av diskrimineringsförbudet och säkerställandet av minoritetsrättigheter. Satsningen i sig kan också betraktas som ett steg mot uppfyllande av målgruppens rätt till arbete, som den regleras i konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Denna rättighet innebär att konventionsstaterna åtar sig lämpliga åtgärder för att trygga rätten för var och en att kunna förtjäna sitt uppehälle på villkor som garanterar att varje individ åtnjuter de grundläggande politiska och ekonomiska friheterna. Slutligen ger Rättighetsjakten som insats ringar på vattnet i och med att det material som tagits fram av ungdomarna används för att utbilda stadens anställda om mänskliga rättigheter.

Tillbaka till första sidan